

Vejledning for god produktionspraksis i primærproduktionen – en branchekode

November 2010

2. udgave

Indhold

Forord	4
Afsnit 1. Dyrkning af afgrøder	5
1.0 Dyrkning af afgrøder, herunder afgræsning	6
1.1 Udbringning af slam	6
1.2 Udbringning af husdyrgødning	7
1.3 Høst (ensilering)	7
1.4 Intern transport (planteavl)	8
Afsnit 2. Indkøb og opbevaring af foder	8
2.0 Indkøb af foder	8
2.1 Varemodtagelse og udlevering	8
2.2 Forarbejdning af råvarer, lagring og konservering af foder	9
2.3 Blanding af foder	9
2.4 Vand til drikkebrug og vådfodring	10
2.5 Vand til vanding og vask af spiselige gartneriafgrøder	10
Afsnit 3. Udfodring, intern transport og udstyr	11
3.0 Udtagning fra foderlager og udfodring (drøvtyggere og heste)	11
3.1 Udfodring (svin og fjerkræ)	11
3.2 Foderautomater, foderbord/krybbe	12
3.3 Bygninger, anlæg og udstyr	12
Afsnit 4. Skadedyrsbekæmpelse	13
4.0 Forebyggelse og bekæmpelse af skadedyr	13
Afsnit 5. Såsæd, kemikalier, medicin og affaldshåndtering	13
5.0 Opbevaring af såsæd, kemikalier og medicin	13
5.1 Farligt affald og emballage	13
Afsnit 6. Døde dyr	14
6.0 Døde dyr	14
Afsnit 7. Generel smittebeskyttelse	15
7.0 Generel smittebeskyttelse	15
Afsnit 8. Uddannelse	15
8.0 Uddannelse	15
Afsnit 9. Medicinering	16
9.0 Medicinering	16
Afsnit 10. Rene slagtedyr	16

10.0 Rene slagtedyr	16
Afsnit 11. Analyser og kontrol	16
11.0 Analyser og kontrol	16
Afsnit 12. Lovgivning	17
11.0 Lovgivning mm	17

Forord

1. januar 2006 indførte EU nye regler for hygiejne ved produktion af fødevarer og foder. Reglerne omhandler:

- **produktionen** i hele kæden fra foderet til de færdige fødevarer
- **sporbarheden** af både foder og fødevarer
- **registreringer** mv., der dokumenterer, at kravene til produktion og sporbarhed er overholdt

Målet er at producere sikre foderstoffer og fødevarer. Reglerne præciserer, at det som producent er dit ansvar at sørge for det.

EU-kravene er formuleret meget bredt, og derfor kan der være flere måder at gribe tingene an på afhængig af forholdene på din egen bedrift.

Én mulighed er at bruge denne Branchekode for god produktionspraksis som landbrugets organisationer har udarbejdet. Branchekoden kan hjælpe dig til at leve op til de nye EU-krav om god produktionspraksis på din bedrift.

Det står dig dog frit for at vælge andre løsninger, men det er under alle omstændigheder dit ansvar, at du overholder lovgivningen.

Hvis du vælger at benytte organisationernes branchekode, skal du finde den på branchens hjemmeside, læse den og bruge den samt i øvrigt opbevare eventuelt dokumentationsmateriale. Når myndighederne kommer på kontrolbesøg, vil de gennemføre deres kontrol med udgangspunkt i punkterne i branchekoden.

Branchekoden er godkendt af Plantedirektoratet.

Reglerne gælder for alle landmænd og andre, der arbejder med foderstoffer og fødevarer. Fødevarer er med undtagelse af foder og nonfood stort set alle de produkter, der kommer fra et landbrug, et gartneri eller et akvakulturbrug. Det er dyr, mælk, æg og afgrøder, og det er uanset, om du sælger til slagteri, mejeri, pakkeri og grovvarefirma, eller om du sælger direkte til private.

Derfor er stort set alle danske landbrug omfattet af reglerne, både planteavlere og husdyrproducenter, herunder akvakulturbrug, rideskoler, hestepensioner mm.

Du er dog undtaget, hvis du kun producerer foder:

- Til dyr, der bruges i egen husholdning, f.eks. foder til et lille hønse- eller fårehold
- Til dyr, der ikke bruges til fødevarer, f.eks. mink eller hunde/katte
- Til heste, hvis alle heste i din besætning er mærket med mikrochips med henblik på udelukkelse fra levering til konsum.

eller hvis du:

- Producerer små mængder foder – under 5 tons – som f.eks. korn eller hør, der sælges lokalt – dvs. inden for 20 km.

God produktionspraksis er retningslinjer for, hvordan man kan leve op til lovgivningen ved at tilrettelægge produktionen på en måde, så produkterne bliver sikre, og ikke er til fare for menneskers og dyrs sundhed eller miljøet.

God produktionspraksis kaldes også for GMP, der er forkortelsen for den internationale betegnelse "Good Manufacturing Practice".

[Til top](#)

Afsnit 1. Dyrkning af afgrøder

1.0 Dyrkning af afgrøder, herunder afgræsning

Krav: Afgrøderne skal sikres mod farlig forurening og giftige stoffer.

Producenten sørger for, at afgrøden bliver produceret under de betingelser, der gælder på den enkelte ejendom mht. økologisk eller konventionel drift.

Det sikres, at sprøjtefrister og behandlingsfrister overholdes. For at sikre at grænseværdier ikke overskrides, kan det i nogle tilfælde medføre, at høsttidspunktet skal udskydes.

Dokumentation skal foreligge i form af sprøjtejournal.

Sprøjtejournalen skal indeholde nedenstående oplysninger og skal føres løbende af ejeren eller brugeren af arealet og senest 7 dage efter anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler.

Sprøjtejournalen skal opbevares i mindst 5 år.

Minimumskrav til oplysninger i sprøjtejournalen:

- Markens/arealets identifikation
- Markens/arealets størrelse i ha (angives med 1 decimal) eller for væksthus i m²
- Afgrøde/kultur
- Anvendt middel, dosering pr. ha (landbrug/gartneri/planteskole) eller for væksthus pr. m²
- Dato for anvendelsen
- Ejers/brugers navn

Yderligere regelgrundlag se: Bekendtgørelse nr. 492 af 7. juni 1994 om sprøjtejournaler og eftersyn af sprøjteudstyr i jordbruget

Dyrkning af genetisk modificerede afgrøder

Krav: Der skal foreligge en godkendelse af dyrkning af genetisk modificerede afgrøder, og Plantedirektoratet skal oplyses om dyrkningen.

Ved dyrkning af gensplejsede afgrøder skal Plantedirektoratets retningslinjer følges.

Plantedirektoratet offentliggør, hvor der bliver dyrket genetisk modificerede afgrøder.

Yderligere regelgrundlag se: Bekendtgørelse nr. 176 af 28. februar 2008 om dyrkning mv. af genetisk modificerede afgrøder

1.1 Udbringning af slam

Krav: Der må ikke ske forurening af afgrøder med tungmetaller og smitstoffer.

For mængden af slam skal der i lighed med brug af husdyrgødning føres et gødningsregnskab.

Desuden skal følgende iagttages vedrørende spildevandsslam:

- Ikke behandlet slam må ikke anvendes til jordbrugsformål
- Hygiejniseret slam må anvendes forud for alle afgrøder
- Stabiliseret og komposteret slam må ikke anvendes til fortærbare afgrøder som f.eks. grøntsager, kartofler, græs og majs til foder eller sukkerroer senere end 1 år forud.

Yderligere regelgrundlag se: Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål.

1.2 Udbringning af husdyrgødning

Krav: For at hindre smittespredning må der ikke ske gødningsforurening af foder og fødevarer.

For mængden af husdyrgødning føres et gødningsregnskab.

Undgå smittespredning. De veterinære anbefalinger om udbringning af gylle til græsmarker er følgende:

- Gylle bør ikke anvendes på græs til afgræsning og staldfodring, men til slætafgrøder (ensilage, hø eller grønpiller)
- Hvis man undtagelsesvis skal anvende gylle til græs til afgræsning og staldfodring, bør det ske snarest efter 1. februar
- Hvis gylle anvendes til græs til afgræsning og staldfodring, bør afgræsning/afslåning tidligst påbegyndes 30 dage efter udbringning af lagret gylle og tidligst 60 dage efter udbringning af ikke-lagret gylle
- Ved lagret gylle forstås gylle, som er opbevaret uden frisk tilledning i mindst 60 dage i sommerperioden og mindst 90 dage i efterårs- og vinterperioden
- Nedfældning af gylle reducerer ikke risikoen for smittespredning væsentligt i forhold til slangeudlægning
- Under gylleudbringning skal man så vidt mulig undgå at køre, hvor der allerede er udbragt gylle. Det spreder smitte.

1.3 Høst (ensilering)

Krav: Afgrøden høstes, uden at den forurenes med uønskede stoffer f.eks. gødning.

Afgrøden høstes og samles på en hensigtsmæssig måde, så risiko for forurening fra jord, gødningsrester mv. minimeres – herunder at eventuelt vildt på marken er afdrevet før høst.

Opbevaring af afgrøden – både ude og inde – bør ske på et fast underlag.

Der skal være fokus på kritiske punkter i maskinkæden. Det vil sige skårlægning, rivning, snitning samt transport og indlægning i silo eller stak.

Transportvejene til og omkring ensileringsstedet skal holdes frie for gødningsrester.

Også under fugtige betingelser bør man sikre, at der ikke kommer sand og jord i afgrøden.

Kun godkendte ensileringsstoffer må benyttes. Ensileringsstofferne skal anvendes i den anbefalede dosis.

1.4 Intern transport (planteavl)

Krav: Produkter må ikke forurennes med jord, gødning og andre uønskede stoffer.

Det kontrolleres, om udstyr og faciliteter til intern transport er rent, inden det tages i brug.

[Til top](#)

Afsnit 2. Indkøb og opbevaring af foder

2.0 Indkøb af foder

Krav: Der må kun foretages indkøb fra godkendte eller registrerede virksomheder / landbrug.

Enhver form for indkøb af foder må kun ske fra godkendte eller registrerede virksomheder/landbrug.

Alle landbrug, som har indsendt ansøgning om enkeltbetalingsordning i 2005, er automatisk registreret i Plantedirektoratet.

Ved valg af ny leverandør eller i tvivlstilfælde sikres, at leverandøren er registreret eller godkendt.

Det er muligt at se en liste over registrerede virksomheder, men pt. ikke landbrug, på Plantedirektoratets hjemmeside: www.pdir.dk > virksomheder > foder > virksomhedsliste

2.1 Varemodtagelse og udlevering

Krav: Varen er sporbar.

For at sikre fuld sporbarhed er det nødvendigt at kunne dokumentere, hvor alt foder kommer fra. Som dokumentation gemmes faktura fra foderleverandøren i 5 år. Selv om fakturaer i perioder opbevares hos økonomikonsulent/revisor, kan den fremskaffes på anmodning fra myndigheder, og foderleverandøren skal altid kunne redegøre for, hvorfra foderpartiet stammer.

Det skal, uanset om foderet købes fra en foderstofforretning eller en landmand, sikres:

- At foderet kan spores tilbage til leverandøren (leverandørnummer, batch/partinummer). Sikre eksempelvis en skriftlig faktura med batchnummer
- At de modtagne foderstoffer er den korrekte vare og af den bestilte kvalitet
- At mineralske foderblandinger, tilskudsfoder og færdigfoder er i overensstemmelse med indlægssedler og/eller følgesedler
- At siloer er tydeligt mærkede, så foder leveres i den rigtige silo
- At temperaturen i varen vurderes og ikke ligger væsentlig over omgivelsestemperaturen
- At der ved køb af korn, proteinråvarer og grovfoder direkte fra andre landmænd, anvendes faktura som dokumentation, og at det sikres, at varen er af sund kvalitet.
- At egenproducerede råvarer som korn, proteinråvarer og grovfoder vurderes inden brug.

2.2 Forarbejdning af råvarer, lagring og konservering af foder

Krav: Der må ikke ske farlig forurening med gødning, pesticider og rengøringsmidler. Undgå skimmeldannelse.

Det skal sikres:

- At foderet ikke forurenes med gødningsstoffer, pesticider og andre uønskede stoffer
- At foder med indhold af lægemidler, herunder også foderlægemidlet zinkoxid, som må anvendes i perioden 0-14 dage efter fravæning, holdes adskilt fra andet foder. At foder med indhold af fodertilsætningsstoffer som kun må gives til en bestemt dyreart eller aldersgruppe, skal holdes adskilt fra andet foder
- At foderet ikke forurenes via skadedyr
- At råvarer/foderblandinger ikke kommes i forkerte siloer
- At opbevaringsfaciliteter er tilstrækkeligt rene og rengøres regelmæssigt
- At der ikke sker råd og mugdannelse
- At der ikke sker forurening fra hunde- og kattefoder mv. indeholdende animalske proteiner (kød-/benmel). Hunde- og kattefoder må ikke opbevares på foderlageret.
- Fiskemelsprodukter må ikke anvendes til drøvtyggere og skal opbevares adskilt fra varer i kvægproduktionen.

Der skal være gode tilkørselsforhold til siloanlægget og planlageret.

Foderet skal opbevares tørt, og det skal sikres, at foderet ikke forurenes med hunde- og katteekskremer.

Fodersiloer skal være rene inden påfyldning, og dette kontrolleres visuelt. Det kan være en fordel at have nedskrevne renholdelsesprocedurer omkring silo hygiejnen.

2.3 Blanding af foder

Krav: Råvarer, tilskudsfoder og mineralsk foder og eventuelle forblandinger eller tilsætningsstoffer skal doseres korrekt i blanderen.

Ved blanding af foder skal det sikres:

- At de rigtige råvarer anvendes
- At råvarerne doseres korrekt
- At råvarerne tages ind i en hensigtsmæssig rækkefølge
- At der ikke sker fejlagtig dosering af tilsætningsstoffer
- At restmængden reduceres mest muligt
- At blande- og forsyningsveje er renholdte
- At råvarer, tilskudsfoder og mineralsk foder og eventuelle forblandinger eller tilsætningsstoffer er opblandet ensartet
- At der tages særlige hensyn ved blanding af foder med indhold af fodertilsætningsstoffer eller lægemidler, som ikke er beregnet til alle dyr. Det er vigtigt at undgå forurening af de efterfølgende foderblandinger. Brugen af foderlægemidler kræver særskilt blande- og transportudstyr.

For at sikre korrekt blanding af foderet skal anlægget kontrolleres med jævne mellemrum. Specielt er det vigtigt at sikre, at anlæggets vejeceller vejer foderet korrekt.

Det skal ved ibrugtagning af et nyt anlæg sikres, at de forskellige forsyningsveje af råvarer (snegle, påslag, redlere mm.) er korrekt monteret, så der ikke forekommer utilsigtet sammenblanding af råvarer.

Anvendelse af tilsætningsstoffer og/eller forblandinger kræver, ud over at branchekoden efterleves, også at Plantedirektoratet informeres om at der benyttes tilsætningsstoffer og/eller forblandinger på bedriften. Bedriften bliver hermed registreret som HACCP-landbrug.

Indberetningen af dette sker via www.landbrugsindberetning.dk

Vejledning i blanding af tørfoder og vådfoder kan findes på Videncenter for Svineproduktions hjemmeside:

Dosering af råvarer

www.vsp.lf.dk > Viden > Foder > Blanding og dosering > Dosering af tørre råvarer

www.vsp.lf.dk > Viden > Foder > Blanding og dosering > Blanding af flydende råvarer

Tørfoder:

www.vsp.lf.dk > Viden > Foder > Blanding og dosering > Blanding af tørfoder

Vådfoder:

www.vsp.lf.dk > Viden > Foder > Blanding og dosering > Blanding af vådfoder

2.4 Vand til drikkebrug og vådfodring

Krav: Dyrene tildeles vand af god kvalitet.

Dyrene skal have adgang til rigeligt vand af god kvalitet.

Kar, kopper og drikkepipler renses jævnligt.

Det sikres, at der er vand af god kvalitet i marken ved afgræsning – helst ledningsvand.

2.5 Vand til vanding og vask af spiselige gartneriafgrøder

Krav: Til vanding af spiselige gartneriafgrøder anvendes vand af drikkevandskvalitet.

Hvis der benyttes vand fra egen boring eller fælles boring med under 10 brugere, skal der foretages forenklet kontrol mindst en gang årligt af et godkendt laboratorium.

Producenten kan tegne et abonnement hos et laboratorium til at forestå de kontroller, som han produktion er omfattet af i lovgivningen.

Hvis der benyttes vand fra et alment indvindingsanlæg, ligger ansvaret for kontrol af vandkvalitet ved vandværket.

Yderligere regelgrundlag se: Bekendtgørelse nr. 1449 af 11. december 2007 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg

[Til top](#)

Afsnit 3. Udfodring, intern transport og udstyr

3.0 Udtagning fra foderlager og udfodring (drøvtyggere og heste)

Krav: Foderet må ikke forurennes med jord, gødning og andre uønskede stoffer. Der må ikke anvendes fordærvet foder.

Forurennet og fordærvet foder fjernes og kasseres løbende.

Løstliggende foder, som kan give varmedannelse, skal undgås.

Ved udtagning af foder fra ensilagestakke eller siloer skal indtrængning af ilt undgås. Wrapballernes plast bør løbende tjekkes i opbevaringsperioden, og eventuelle huller tapes hurtigst muligt til.

Endvidere bør følgende følges:

- Åbn aldrig stakken, før udtagning begynder
- Plasten skal ligge stramt hen over ensilagen, fordi blafrende plastik virker som en luftpumpe
- Der må ikke kunne slippe luft ind under plastikken ved snitfladen. Læg eventuelt en række sandsække eller halmballer langs snitfladen
- Stakken skal have en ren og lodret snitflade
- Ensilage skal skæres eller trækkes ud af stakken, den må ikke løftes op og ind i stakken
- Ensilage skal kasseres, hvis den er inficeret med svampe eller mug
- Ensilage skal have en vellugtende krydret duft.

For at undgå forurening af foderet holdes transportvejene rene. Derved undgås indslæbning af urenheder på foderbordet.

Udstyr, som anvendes til fodertransport og udfodring, holdes rene. Om nødvendigt afvaskes hjulene på udstyret, som kommer i berøring med foderet.

Om nødvendigt afvaskes transportudstyret med vand og eventuelt desinficeres.

Vedligeholdelse af transportvejene omkring bygninger.

Hunde og katte må ikke fodres i stalden. Hunde- og kattefoder må ikke opbevares i stalden.

3.1 Udfodring (svin og fjerkræ)

Krav: Foder til forskellige dyregrupper må ikke sammenblandes.

Ved intern transport af foder skal det sikres:

- At foderblandinger anvendes til den dyregruppe, blandingen er bestemt til
- At afblanding undgås.

Det skal sikres, at udfodringsanlægget udfodrer de rigtige foderblandinger til de rigtige dyregrupper.

Hunde- og kattefoder, der kan indeholde kød og benmel, må ikke forefindes i stalden.

Der er risiko for afblanding ved anvendelse af især tørfoder. Vær opmærksom på, at dette minimeres. Se INFO SVIN:

www.infosvin.dk > foder > fejl ved råvarer > afblanding af foder

3.2 Foderautomater, foderbord/krybbe

Krav: Der skal være rengjort og herske gode hygiejniske forhold på og omkring foderbord og ædeplads.

Dyrene skal kunne æde frisk foder.

Det kontrolleres dagligt, at foderbord, krybbe skåle o.l. er rene.

I svineproduktionen tømmes og renses automaterne efter behov. Det skal bl.a. ske, når der indsættes et nyt hold dyr.

Personer, der færdes på foderbordet, skal udvise god hygiejnisk adfærd.

Passageovergange på foderbordet rengøres, før der foregår færdsel med transportudstyr m.m.

Som en beskyttelse mod gødningsforurening bør der være etableret en plade, som enten dyrene passerer hen over, eller fodertransporten foregår hen over.

Tværgående gange til og fra malkning rengøres efter hver malkning.

Kontroller for foderrester på skjulte steder både på fastmonteret udfodringsudstyr og mobilt udstyr.

Gummibånd eller kæder, som anvendes af transportudstyr, skal holdes rene.

Regelmæssig rensning/rengøring af materiel udføres.

3.3 Bygninger, anlæg og udstyr

Krav: Der skal ske vedligeholdelse med henblik på sikring mod lækager (olie, glas mv.) samt skadedyr.

Bygninger, anlæg og udstyr skal indrettes og vedligeholdes, så risiko for forurening med uønskede stoffer (olie, glas, sprøjtemidler, gødningsstoffer m.m.) minimeres.

Faciliteterne skal renholdes, og det skal så vidt mulig forhindres, at såvel kæledyr som skadedyr kan forårsage farlig forurening.

[Til top](#)

Afsnit 4. Skadedyrsbekæmpelse

4.0 Forebyggelse og bekæmpelse af skadedyr

Krav: Skadedyr bekæmpes for at minimere risikoen for at overføre smitstoffer.

Udendørsarealer samt området omkring foderopbevaringen holdes ryddeligt og renholdt. Aftale med sikringselskab anbefales.

Ved mistanke om forekomst af rotter skal der ske anmeldelse til kommunen.

Eventuel forekomst og bekæmpelse registreres.

Ved bekæmpelse af og sikring mod rotter etableres et bekæmpelsesprogram, som omfatter systematisk udlægning af rottebekæmpelsesmidler i foderdepoter.

Yderligere regelgrundlag se: Bekendtgørelse nr. 1507 af 13. december 2007 om bekæmpelse af rotter mv.

[Til top](#)

Afsnit 5. Såsæd, kemikalier, medicin og affaldshåndtering

5.0 Opbevaring af såsæd, kemikalier og medicin

Krav: Såsæd, kemikalier og medicin skal opbevares forsvarligt og må ikke komme i utilsigtet kontakt med foder, fødevarer og dyr.

Såsæd, kemikalier (herunder rengøringsmidler) og bekæmpelsesmidler skal altid opbevares utilgængelige for børn og ikke sammen med fødevarerprodukter, foderstoffer og medicin.

Medicin til dyr må ikke opbevares efter ordineringsperiodens udløb.

Bekæmpelsesmidler, klassificeret som giftige eller meget giftige bekæmpelsesmidler, skal opbevares under lås.

Genetisk modificeret såsæd skal opbevares adskilt fra anden såsæd.

5.1 Farligt affald og emballage

Krav: Farligt affald må ikke komme i kontakt med foder, fødevarer og dyr, udstyr eller transportudstyr til foder eller fødevarer.

Emballage skal generelt behandles i henhold til leverandørens bortskaffelsesanvisning.

Afbrænding af emballage er ikke tilladt – hverken udendørs eller i halmfyr.

Mange typer emballage kan, efter en fuldstændig tømning og for dunkes vedkommende en grundig skylning med vand 3 gange, bortskaffes med husholdningsaffaldet.

Følgende affald skal afleveres til modtagestation eller -plads:

- Rester af bekæmpelsesmidler
- Emballage fra midler, der er klassificeret som "Meget giftig" eller "Giftig"
- Emballage, der ikke kan rengøres.

Følgende affald kan sendes med dagrenovation:

- Rengjort emballage fra midler, som er klassificeret: "Sundhedsskadelig", "Ætsende" eller "Lokalirriterende" ifølge etiketten, samt tom medicinemballage.

Medicinrester samt brugte kanyler afleveres enten til:

- Dyrlæge
- Apotek
- Modtagestation
- Dagrenovation som farligt affald (medicinrester)
- Dagrenovation som klinisk risikoaffald (kanyler).

Yderligere regelgrundlag se:

Bekendtgørelse nr. 48 af 13. januar 2010 om affald

Bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler

[Til top](#)

Afsnit 6. Døde dyr

6.0 Døde dyr

Krav: Midlertidig henlæggelse af kadavere må ikke udgøre en sundhedsrisiko.

Der skal for døde dyr rekvireres umiddelbar afhentning, med mindre der på bedriften findes særligt udstyr til opbevaring eller konservering. Sørg altid for god smittebeskyttelse i forbindelse med håndtering af døde dyr.

Afhentningsstedets indretning:

Det er vigtigt, at dyrene så vidt muligt ligger i skygge – specielt for middagssolen.

Hvis dyrene er overdækkede, skal overdækningen også være i skygge. Skygge kan opnås ved bygninger, høje træer eller sikres ved opstilling af hegn, hæk med trådnet eller lignende. Max. højde 1,4 m i læssesiden. Afhentningsstedet skal ligge i passende afstand fra produktionen og dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden.

Læs mere på Dakas hjemmeside: www.dakabio-industries.dk > landmandsservice

Hvis der på en ejendom etableres en husdyrproduktion, der overstiger et årgennemsnit på 500 dyreenheder, skal der være faciliteter til midlertidig henlæggelse af døde dyr. Henlæggelse skal ske på cementeret underlag, som ved indhegning er sikret mod hunde og katte. Døde dyr skal enten opbevares i lukket container eller være afdækket med presenning eller lignende.

Yderligere regelgrundlag: Vejledning nr. 97 af 15. oktober 2002 om husdyrhold og arealkrav m.m.

Bekendtgørelse nr. 439 af 11 maj 2007 om opbevaring af døde dyr.

[Til top](#)

Afsnit 7. Generel smittebeskyttelse

7.0 Generel smittebeskyttelse

Krav: Spredning af smitte til dyr og mennesker, f.eks. salmonella, skal begrænses bedst muligt.

Smittebeskyttelsen vedrører:

- Infektionssygdomme, som giver produktionstab
- Infektionssygdomme, som udgør en fare for mennesker. De såkaldte zoonoser som eksempelvis salmonella.

Vær specielt opmærksom på de områder, hvor der er iværksat overvågningsprogrammer som for eksempel salmonellahandlingsplanerne for æg, slagtekyllinger og svin.

Smitte kan ligge skjult hos tilsyneladende raske dyr. Derfor er det nødvendigt, at du sikrer din besætning bedst muligt mod smitte.

Dette gøres ved at være opmærksom på:

- Indkøbte dyrs sundhedsstatus
- Transport (ind- og udlevering af dyr og foder mv.)
- Servicepersonalets adfærd i stalden (konsulent, dyrlæge, kontrollant, service- og vedligeholdelsesfolk)
- Indretning af stald og drift
- God staldhygiejne, herunder renholdelse af dyr
- Hygiejne (mulighed for at vaske hænder og fodtøj. Overtrækstøj og støvler til rådighed, desinficerende fodbade ved alle ind- og udgange til stalden)
- Medarbejdernes adfærd ved sygdom (overførbare sygdomme)
- Gæster. Hvornår har de været i andre stalde? En besøgsliste kan med fordel anvendes til dokumentation, se www.spfportalen.dk > Formularer og regler > Besøgsliste - *Hent*
- Ingen staldbesøg af personer, der har været i udenlandske besætninger, før 48 timer efter ankomst til Danmark
- Petfood, som hunde- og kattefoder, og kødvarer må ikke opbevares i stalden.

Før adgang til stald skal fodtøj være rengjort, eller der skal benyttes overtræksfodtøj.

Efter staldbesøg skal der være mulighed for at rengøre fodtøj.

Syge dyr skal isoleres.

[Til top](#)

Afsnit 8. Uddannelse

8.0 Uddannelse

Krav: Besætningens medarbejdere skal være hensigtsmæssigt instrueret i de forskellige processer og mulige sundhedsrisici.

Ejeren af bedriften er ansvarlig for at yde personalet en fyldestgørende instruks i god produktionspraksis (GMP).

Ejeren skal desuden sikre, at personalet har kendskab til sikring af god hygiejne og minimering af sundhedsrisici.

Der skal være speciel opmærksomhed på overholdelse af produktspecifikke regler for håndtering.

[Til top](#)

Afsnit 9. Medicinering

9.0 Medicinering

Krav: Der skal ske en korrekt blanding og indgivelse til korrekt dyregruppe.

Det skal sikres:

- At behandlede dyr registreres
- At anvisning fra dyrlægen følges
- At nye medarbejdere har gennemgået lovpligtigt medicin håndteringskursus
- At medicineret foder ikke blandes med foder til andre dyregrupper, herunder også foderblandinger med foderlægemidlet zinkoxid
- At kanyler og medicinrester bortskaffes korrekt
- At tilbageholdelsestider overholdes

Yderligere regelgrundlag se: *Bekendtgørelse nr. 481/2007 om dyreejers anvendelse af lægemidler til dyr og fødevarer virksomheders egenkontrol med restkoncentrationer*

[Til top](#)

Afsnit 10. Rene slagtedyr

10.0 Rene slagtedyr

Krav: At dyrene er passende rene.

Afsnit 11. Analyser og kontrol

11.0 Analyser og kontrol

Krav: Der skal tages hensyn til resultater af analyser og offentlig kontrol.

Analyser og kontrol foretages for at forebygge farer for mennesker og dyrs sundhed og for at sikre miljøet.

Det skal sikres, at der tages stilling til analyse- og kontrolresultater, og at der iværksættes eventuelle nødvendige handlinger til imødegåelse af risici for dyr og mennesker.

Dokumentation vedrørende resultater og analyser samt offentlige kontroller skal gemmes.

Ligeledes bør de iværksatte foranstaltninger eller ændringer af procedurer som følge af ovennævnte registreres.

Ved myndighedskrav om tilbagetrækning skal sporbarheden på dyr og produkter sikre, at en sådan kan foretages op imod næste led i kæden.

Ved mistanke om farlige produkter og risiko for mennesker og dyrs sundhed kontaktes rådgiver, og der iværksættes en evt. pligtig oplysning til myndighederne.

[Til top](#)

Afsnit 12. Lovgivning

11.0 Lovgivning m.m.

LOVE OG FORORDNINGER	Nr./årstal
Fødevarerloven	526/2005
Fødevarerforordningen	178/2002
Foderhygiejneforordningen	183/2005
Hygiejneforordningen – Bilag 4	852/2004
BEKENDTGØRELSER	
Bekendtgørelse om sprøjtejournaler og eftersyn af sprøjteudstyr i jordbruget	492/1994
Bekendtgørelse om dyrkning mv. af genetisk modificerede afgrøder	176/2008
Bekendtgørelse om dyreejers anvendelse af lægemidler til dyr og fødevarerens egenkontrol med restkoncentrationer	481/2007
Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål. Bilag 3	1650/2006
Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr	439/2007
Bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg	1449/2007
Bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter mv.	1507/2007
Bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler	533/2003
Bekendtgørelse om affald	48/2010
VEJLEDNINGER	
Vejledning om husdyrhold og arealkrav m.m.	97/2002
PJECER	
Ensilerings – et håndværk, Landbrugsforlaget, Videncentret for landbrug, Skejby	2003